

Project Title:
NON-FOR-LESL :
Non-formal Learning can Prevent
Early School Leaving
Project Number: NI-2014-1-DE03-KA201-001570

Πνευματικό Παραδοτέο 1

Συγκριτική και Αναλυτική Έκθεση :

Πρόληψη της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου
μέσω της Αναγνώρισης και της Επικύρωσης της

Μη-τυπικής Μάθησης

στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης -

Από τη Θεωρία στη Σχολική Πράξη

Μάρτιος 2015

Συντονιστής:

Εταίροι:

PIXEL ASSOCIAZIONE CULTURALE

INGENIOUS KNOWLEDGE

EMPHASYS CENTRE

PLATON SCHOOLS

FUNDATIA EUROED

1. Εισαγωγή

Το πρόγραμμα NONFORLESL έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει μια από τις κυριότερες εκπαιδευτικές προκλήσεις στην Ευρώπη, εκείνη της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου (ΠΕΣ). Το πρόγραμμα επιδιώκει να συνεισφέρει στις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ικανοποιήσει τον πρωταρχικό στόχο που τέθηκε στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2020 (EU Strategy 2020) ώστε να μειωθεί η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου σε λιγότερο από 10%.

Σύμφωνα με το Έγγραφο Εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου (2013): «η μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου σε λιγότερο από 10% μέχρι το 2020 είναι ο πρωταρχικός στόχος για την επίτευξη αριθμού βασικών στόχων της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής 2020 και ένα από τα πέντε σημεία αναφοράς του στρατηγικού πλαισίου για την Ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης (ET 2020). Η Στρατηγική για την Ευρώπη 2020 αναδεικνύει την αμοιβαία ενίσχυση τριών προτεραιοτήτων: «έξυπνη ανάπτυξη» βασισμένη στη γνώση και καινοτομία, «βιώσιμη ανάπτυξη» για την προώθηση μιας πιο πράσινης οικονομίας και μια «χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» που να προωθεί υψηλή απασχόληση και κοινωνική συνοχή. Τα ψηλά ποσοστά ης πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου είναι επιβλαβή για το στόχο της επίτευξης της διά βίου μάθησης και περιορίζει την έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη στην Ευρώπη.»

Από το 2003, όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε ως σημείο αναφοράς τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε λιγότερο από 10% μέχρι το 2010, έγιναν πολλές προσπάθειες από μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου με αποτέλεσμα το 2009 το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου ήταν 14.4% που υπολογίζεται μείωση μόνο στο 3.2% στο ποσοστό του 2000. Ως αποτέλεσμα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανανέωσε τη δέσμευση του στο στόχο του 10% με νέα ημερομηνία-στόχο το 2020.

Η πιο πάνω Έκθεση του Συμβουλίου της Ευρώπης αναφέρει τις πολιτικές που χώρες μέλη εφαρμόσαν από το 2003 για να μειώσουν την Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου. Οι

ολοκληρωμένες στρατηγικές που αναλήφθηκαν από τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνοψίζονται σε τρεις κύριες κατηγορίες:

- Πρόληψη (προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, μέτρα στο επίπεδο του συστήματος), όπως το πρόγραμμα «Υψηλή ποιότητα προσχολικής εκπαίδευσης για όλους» στη Σουηδία, η επιμήκυνση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στην Πολωνία, στην Ολλανδία, στην Ιταλία και στην Ουγγαρία, οι πολιτικές κατάργησης του διαχωρισμού στην Ουγγαρία και στη Βουλγαρία, τα θετικά μέτρα διάκρισης που πάρθηκαν στην Κύπρο μέσω της κατανομής επιπρόσθετων πόρων στα σχολεία όπου υπάρχουν μαθητές που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση π.χ. Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Κύπρος), το επιτυχές πρόγραμμα Ambition Reussite στη Γαλλία, η αυξανόμενη διαφοροποίηση των εκπαιδευτικών επιλογών, η ενδυνάμωση των επαγγελματικών επιλογών (π.χ. παρέχοντας ελκυστικές εναλλακτικές λύσεις στη Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου στην Ισπανία).
- Παρέμβαση (μέτρα στο επίπεδο του σχολείου, μέτρα επικεντρωμένα στο μαθητή), όπως το πρόγραμμα Σχολεία σαν Εκπαιδευτικές Κοινότητες (Αγροτικό Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα στη Ρουμανία), τα συστήματα προληπτικής προειδοποίησης (ψηφιακή πύλη απουσιών στην Ολλανδία), το πρόγραμμα ενίσχυσης της εμπλοκής των γονιών, (π.χ. πρόγραμμα Σπίτι-Σχολείο-Κοινότητα στην Ιρλανδία), η εκπαίδευση και ενδυνάμωση των καθηγητών για αντιμετώπιση του φαινομένου (Πρόγραμμα Comenius: Το GOLDEN 5 το οποίο στόχο είχε τη βελτίωση των ικανοτήτων των δασκάλων στο να χειρίζονται δύσκολες καταστάσεις στις τάξεις, οι εξωσχολικές δραστηριότητες (Ανοικτά Σχολεία στη Νάπολη), Εξατομικευμένα προγράμματα που οδηγούν στην εκπαιδευτική επιτυχία στη Γαλλία, η βελτίωση της καθοδήγησης (Επαγγελματικός Προσανατολισμό και Καθοδήγηση στην Ολλανδία).
- Αντισταθμιστικά Μέτρα (παροχή δεύτερης ευκαιρίας, επανα-εισαγωγή στην κύρια γενική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Ολοκληρωμένη Στήριξη), όπως το Balvaros Alapítvány Foundation στην Ουγγαρία το οποίο είναι ένα σχολείο που προσφέρει μια δεύτερη ευκαιρία, στήριξη για επανεισαγωγή στην κύρια γενική Εκπαίδευση (Πρόγραμμα Εκμάθησης για νεαρούς ενήλικες στη Σλοβενία, Μεταβατικά μαθήματα

στη Γαλλία), αναγνώριση και επικύρωση της προηγούμενης μάθησης (New Opportunities Initiative (Πρωτοβουλία Νέων Ευκαιριών) στη Πορτογαλία).

Με βάση τα πιο πάνω το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα NONFORLESL μπορεί να περιληφθεί στα μέτρα που λαμβάνονται για πρόληψη στο επίπεδο του σχολείου αφού αντιμετωπίζει πολλές από τις πτυχές οι οποίες διερευνώνται από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ενδυνάμωση και παροχή κινήτρων, εξατομικευμένη μάθηση, μέτρα επικεντρωμένα στο μαθητή, εξωσχολικές δραστηριότητες), αλλά ταυτόχρονα περιέχει στοιχεία προς την πρόληψη της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, καθώς ο μηχανισμός που θα τεθεί σε λειτουργία θα επικεντρώνεται σε μαθητές με δυσκολίες για να ενθαρρυνθούν να αλλάξουν την απόφασή τους. Όπως φαίνεται Πρόγραμμα NONFRLESL έρχεται να συμπληρώσει το κενό το οποίο εμφανίζεται σε σχέση με πρακτικά μέτρα τα οποία επηρεάζουν την εκπαιδευτική πολιτική και την εφαρμογή της των αναλυτικών προγραμμάτων, καθώς και τον τρόπο διδασκαλίας, τη διαδικασία μάθησης και τη διαδικασία αξιολόγησης.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω και για σκοπούς προώθησης των στόχων του προγράμματος NONFORLESL οι 6 εταίροι της κοινοπραξίας έχουν εμπλακεί σε μια συγκριτική ανάλυση των κυρίων θεμάτων που είναι υπό εξέταση: (α) Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου, (β) επικύρωση της μη-τυπικής μάθησης μέσα στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης και (γ) αξιολόγηση των μαθητών.

Η έκθεση που ακολουθεί επιχειρεί :

- Να παρουσιάσει την προοπτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα δύο κύρια ζητήματα που είναι υπό διερεύνηση: Την Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου και την επικύρωση της μη-τυπικής μάθησης.
- Να εξάγει συμπεράσματα έχοντας υπόψη τα αποτελέσματα των πέντε εθνικών εκθέσεων.
- Να παρουσιάσει τις εκθέσεις των πέντε χωρών εταίρων (Ρουμανία, Ιταλία, Ελλάδα, Γερμανία και Κύπρος) σε σχέση με τα κύρια ζητήματα που απασχολούν τόσο στο θεωρητικό επίπεδο όσο και στο πρακτικό επίπεδο με την διεξαγωγή έρευνας μεταξύ δασκάλων και μαθητών.

2. Η άποψη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με το θέμα της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου

Η Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου είναι ένα περίπλοκο φαινόμενο και έχει όλο και περισσότερο αναγνωριστεί ως μία από τις κυριότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι Ευρωπαϊκές κοινωνίες. Η Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες, όχι μόνο στους μαθητές και τις οικογένειες τους, αλλά επίσης σ' ολόκληρη την κοινωνία, αφού μπορεί να δημιουργήσει τόσο κοινωνικό όσο και κοινωνικό κόστος.

Στο ατομικό επίπεδο, για τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, οι επιπτώσεις μπορεί να εμφανίζονται σ' ολόκληρη τη ζωή τους, καθώς μειώνει τις ευκαιρίες που μπορεί να έχουν για να λάβουν μέρος στις κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές πτυχές της κοινωνίας. Αυτό άλλωστε αυξάνει τις πιθανότητες κινδύνου ανεργίας, φτώχιας και κοινωνικού αποκλεισμού. Μπορεί να επηρεάσει τα έσοδα του εργασιακού τους βίου, καθώς επίσης την ομαλή και ολόπλευρη ζωή τους, καθώς και την υγεία τους. Οι επιπτώσεις μπορούν να επηρεάσουν ακόμη τις ζωές των ιδίων των παιδιών τους καθώς η απόφαση τους να εγκαταλείψουν το σχολείο πρόωρα μειώνει τις ευκαιρίες των παιδιών τους να επιτύχουν στο σχολείο.

Ταυτόχρονα, υπάρχουν αναφερόμενες επιδράσεις στο επίπεδο της οικονομίας και της κοινωνίας, καθότι υψηλά επίπεδα πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου έχουν μακροπρόθεσμες επιδράσεις πάνω στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο τείνουν να συμμετέχουν λιγότερο στις δημοκρατικές διαδικασίες και είναι λιγότερο ενεργοί πολίτες. Η καινοτομία και η ανάπτυξη εξαρτώνται από εξειδικευμένη εργατική δύναμη, όχι μόνο όσον αφορά τους τομείς της υψηλής τεχνολογίας αλλά και ολόκληρης της οικονομίας.

Είναι γενικά αναγνωρισμένο ότι το μέλλον της Ευρώπης εξαρτάται από τη Νεολαία της. Μέσω της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής 2020, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει να στηρίξει νεαρά άτομα καλύτερα από πριν και να τα βοηθήσει να αναπτύξουν πλήρως τα ταλέντα τους προς όφελος τόσο των ιδίων όσον και της οικονομίας και της κοινωνίας. Σύμφωνα με το Έγγραφο Εργασίας των Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2010 με θέμα τη Μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου: «μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης

του Σχολείου σε λιγότερο από 10% μέχρι το 2020 είναι ο πρωταρχικός στόχος για την επίτευξη αριθμού βασικών στόχων της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής του 2020 και ένα από τα πέντε σημεία αναφοράς του στρατηγικού πλαισίου για την Ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης (ET 2020). Η Ευρώπη 2020 αναδεικνύει τρεις αμοιβαία ενισχυτικές προτεραιότητες: «έξυπνη ανάπτυξη» βασισμένη στη γνώση και καινοτομία, «βιώσιμη ανάπτυξη» που να προωθεί πιο πράσινη οικονομία και «χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» που να προωθεί υψηλή απασχόληση και κοινωνική συνοχή. Υψηλά επίπεδα Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου είναι επιβλαβή στην επιτυχία του στόχου της δια βίου μάθησης και του περιορισμού της έξυπνης και χωρίς περιορισμούς ανάπτυξης στην Ευρώπη» (σελ.4)

Τα τελευταία χρόνια τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν ενώσει τις δυνάμεις τους για την αντιμετώπιση του πιο πάνω προβλήματος, καθώς το θέμα της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου απαιτεί ισχυρή πολιτική δέσμευση. Τον Ιούνιο του 2011 η Ευρωπαϊκή Ένωση δημοσίευσε τις Συστάσεις του Συμβουλίου για μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και ενεθάρρυνε όλες τις χώρες μέλη να ακολουθήσουν τις συστάσεις για να μειωθεί το πρόβλημα της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου στο 10% μέχρι το 2020. Ως αποτέλεσμα πολλές δράσεις έχουν αναληφθεί με σκοπό να δημιουργηθούν ολοκληρωμένες πολιτικές εναντίον της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου με έμφαση την πρόληψη, επέμβαση και αντισταθμιστικά μέτρα.

Παρόλο που οι λόγοι για την Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου είναι ιδιαίτερα εξατομικευμένοι ωστόσο οι εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναδεικνύουν ότι είναι δυνατό να εντοπίσει κανείς επαναλαμβανόμενα χαρακτηριστικά. Η Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου φαίνεται να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με κοινωνικά μειονεκτήματα και το χαμηλό εκπαιδευτικό υπόβαθρο. Η Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου επίσης επηρεάζεται από εκπαιδευτικούς παράγοντες, από εξατομικευμένες συνθήκες και από κοινωνικοοικονομικές καταστάσεις.

Όπως αναφέρεται στη Έκθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου η Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου είναι μια διαδικασία παρά ένα στιγμιαίο γεγονός.

Συχνά αρχίζει από το δημοτικό σχολείο μετά από τις πρώτες εμπειρίες σχολικής αποτυχίας και συνεχίζεται με την αυξανόμενη αποξένωση από το σχολείο. Οι κύριοι εκπαιδευτικοί

παράγοντες συνοψίζονται στα ακόλουθα: σε αλλαγές από σχολείο σε σχολείο ή από ένα επίπεδο εκπαίδευσης σε άλλο, ο κακός συνδυασμός μεταξύ διδακτέας ύλης και των αναγκών του μαθητή, η ανεπαρκής στοχευμένη στήριξη προς τους μαθητές για να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν σε συναισθηματικές, κοινωνικές και εκπαιδευτικές δυσκολίες ώστε να παραμείνουν στην εκπαίδευση, η ανεπαρκής ανταπόκριση στα διάφορα συλλ μαθήσης των μαθητών, η ανεπαρκής στήριξη στο δάσκαλο για να μπορέσει να αντιμετωπίσει τις διάφορες ανάγκες και ανεπαρκείς εξατομικευμένες και ευέλικτες ρυθμίσεις μάθησης για την παροχή κινήτρων στους μαθητές για ενεργητικές μορφές μάθησης.

3. Η επικύρωση της μη-τυπικής και της άτυπης μάθησης: η Ευρωπαϊκή διάσταση

Η επικύρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, δηλαδή της γνώσης, των δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτήθηκαν μέσω μη-τυπικής και άτυπης μάθησης μπορεί να διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της προοπτικής εργοδότησης και κινητικότητας, καθώς και της αύξησης των κινήτρων για την διά βίου μάθηση, ειδικά στην περίπτωση των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού (κοινωνικοοικονομικά δυσπαραγούντων) ή εκείνων με χαμηλές δεξιότητες.

Σε μια εποχή όπου η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει μια σοβαρή οικονομική κρίση η οποία έχει δημιουργήσει ένα κύμα ανεργίας, ειδικά μεταξύ των νέων ανθρώπων, και στο πλαίσιο ενός γερασμένου πληθυσμού, η επικύρωση σχετικών γνώσεων, ειδικοτήτων και ικανοτήτων έχει μια ακόμα πιο πολύτιμη συμβολή για την βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας, στη προώθηση της κινητικότητας και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης.

Οι Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (2012/C 398/01) του Δεκεμβρίου 2012 που παροτρύνουν τις χώρες μέλη να προχωρήσουν με την επικύρωση της μη-τυπικής και της άτυπης μάθησης καθώς αυτό το είδος της μάθησης φαίνεται να διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας και κινητικότητας, και ταυτόχρονα παρέχει κίνητρα για την διά βίου μάθηση ειδικά στην περίπτωση των κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούντων ή των προσώπων με χαμηλά προσόντα και δεξιότητες.

Ως συνέχεια των πιο πάνω πρέπει να παραδεχτούμε ότι έχουν γίνει διάφορες προσπάθειες σε σχολικό επίπεδο ώστε μέσα με παρεμβατικό τρόπο να γίνεται παρακολούθηση των κινήτρων και του ενδιαφέροντος που έχουν οι μαθητές για το σχολείο. Πιστεύεται ότι εδώ οι προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έγιναν τα τελευταία πέντε χρόνια στο πλαίσιο της τυπικής, μη-τυπικής και άτυπης μάθησης μπορούν να συνεισφέρουν στον πιο πάνω σκοπό. Η εισαγωγή στο σχολείο της ανάγκης για αναγνώριση και επικύρωση της μη-τυπικής και της άτυπης μάθησης των μαθητών που έχει αποκτηθεί σε εξωσχολικές

δραστηριότητες θα έχει σημαντικό ρόλο να διαδραματίσει για την επιτυχή συμπλήρωση της τυπικής εκπαίδευσης.

Οι έρευνες έχουν δείξει ότι παρά το γεγονός ότι η μάθηση συχνά διεξάγεται σε τυπικές συνθήκες, ένα μεγάλο μέρος πολύτιμης μάθησης επιτυγχάνεται σκόπιμα ή ανεπίσημα στη καθημερινή ζωή. Η μάθηση αυτή αποτελεί μια «πλούσια πηγή ανθρωπίνου κεφαλαίου» (OECD). Ωστόσο μεγάλο μέρος αυτής της μάθησης δεν είναι ορατό καθώς οι ικανότητες του μαθητή δεν μπορούν εύκολα να αποδειχθούν και να επικυρωθούν για να χρησιμοποιηθούν από την κοινωνία. Η έκθεση του OECD 2010 αναφέρει ότι η αναγνώριση επιτρέπει στους ανθρώπους (μαθητές) να ολοκληρώσουν την επίσημη εκπαίδευση τους πιο γρήγορα, αποτελεσματικά και φτηνά καθώς επίσης και η αναγνώριση της μη-τυπικής και άτυπης μάθησης μπορεί να βοηθήσει εργοδότες και εργαζόμενους να συμβαδίζουν στον εργασιακό χώρο καλύτερα.

Σύμφωνα με την έκθεση του OECD (2010) η επικύρωση και αναγνώριση της μη-τυπικής και της άτυπης μάθησης μπορεί να επιφέρει τεσσάρων ειδών οφέλη:

- Οικονομικά οφέλη με τη μείωση του άμεσου κόστους και του κόστους ευκαιρίας της τυπικής μάθησης και τη παραγωγική χρήση ανθρωπίνου δυναμικού.
- Εκπαιδευτικά οφέλη που μπορούν να στηρίξουν τη διά βίου μάθηση και την επαγγελματική ανάπτυξη.
- Κοινωνικά οφέλη με τη βελτίωση της ισότητας και την ενίσχυση της πρόσβασης τόσο στην περαιτέρω εκπαίδευση όσο και στην αγορά εργασίας για τις μειονεκτούσες ομάδες.
- Ψυχολογικά οφέλη με την παροχή βοήθειας σε άτομα να αποκτήσουν επίγνωση των δυνατοτήτων τους και επικύρωση της αξίας τους.

Η διασφάλιση της εμπλοκής των μαθητών, αλλά κυρίως των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο, σε αυτοκατευθυνόμενες και εξατομικευμένους τρόπους μάθησης μέσω της χρήσης των εργαλείων σε Ανοικτά Εκπαιδευτικά Περιβάλλοντα θα μπορούσε να συμβάλει στις προσπάθειες των κοινωνιών να χειριστούν τις τρέχουσες εκπαιδευτικές και κοινωνικές προκλήσεις ιδίως με την Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου.

4. Πνευματικό Παραδοτέο 1: Η διαδικασία που ακολουθήθηκε

Όπως έχει αναφερθεί προηγουμένως το πρώτο πνευματικό παράγωγο που θα παραχθεί ως αποτέλεσμα του προγράμματος NONFORLESL είναι «Η Αναλυτική και Συγκριτική Έκθεση: Πρόληψη Πρόωρης Εγκατάλειψη του Σχολείου μέσω της αναγνώρισης και επικύρωσης της μη-τυπικής μάθησης, μέσα από την τυπική εκπαίδευση – Από τη Θεωρία στη Σχολική Πράξη».

Οι στόχοι του πρώτου Πνευματικού Παραγωγού είναι:

- Να διερευνηθεί η τρέχουσα κατάσταση μεταξύ των εταίρων σε σχέση με την Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου, την αξιολόγηση των μαθητών και την αναγνώριση και επικύρωση της μη-τυπικής μάθησης μέσα από την επίσημη σχολική εκπαίδευση.
- Να εντοπιστούν οι κύριοι τομείς σε σχέση με τη διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών που πρέπει να αντιμετωπιστούν με παρέμβαση σε σχολικό επίπεδο.
- Να εντοπιστούν κατόπιν έρευνας οι απόψεις των μαθητών και των δασκάλων πάνω στα πιο πάνω θέματα.

Για την επίτευξη των πιο πάνω οι εταίροι ενεπλάκησαν σε τρεις κύριες δραστηριότητες όπως αναφέρεται στην πρόταση:

- Δραστηριότητα 1 (O1 A1): Ποσοτική μελέτη έρευνας
- Δραστηριότητα 2 (O1 A2): Αξιολόγηση της βιβλιογραφίας – ανάλυση των εγγράφων σχετικά με τα υπό έρευνα κύρια ζητήματα - διαδικασία που θα ακολουθηθεί για την εφαρμογή της ιδέας του προγράμματος
- Δραστηριότητα 3 (O1 A3): Συγκριτική έκθεση όλων των εταίρων

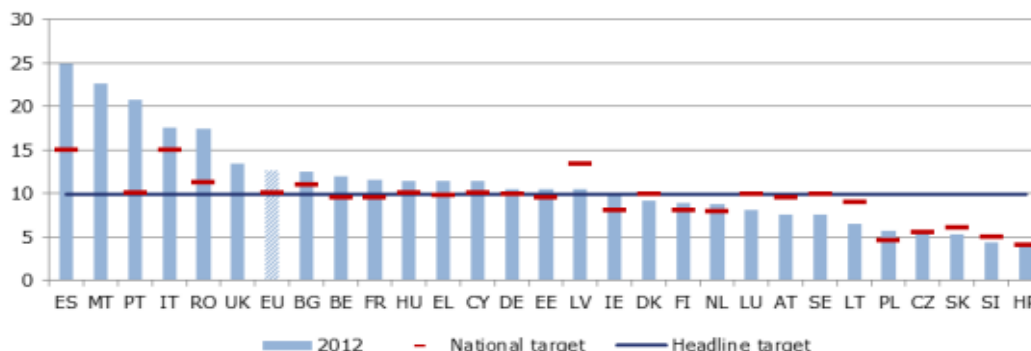
5. Περίληψη των Συμπερασμάτων

Η Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου είναι ένα πολύπλευρο και περίπλοκο πρόβλημα το οποίο δημιουργείται από μια σωρευτική διαδικασία αποδέσμευσης. Είναι αποτέλεσμα προσωπικών, κοινωνικών, οικονομικών, εκπαιδευτικών ή άλλων λόγων που σχετίζονται με την οικογένεια. Τα σχολεία διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της Πρόωρης Εγκατάλειψης αλλά δεν μπορούν και δεν πρέπει να ενεργούν μεμονωμένα. Υπάρχει μια γενικότερη απαίτηση για τη δημιουργία ολοκληρωμένων προσεγγίσεων που να εστιάζονται στις ριζικές αιτίες της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου ώστε να υπάρξει το επιθυμητό αποτέλεσμα της μείωσης της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου. Η μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου μπορεί να βοηθήσει στην ενσωμάτωση νεαρών προσώπων στην αγορά εργασίας, και να συνεισφέρει στο σπάσιμο του κύκλου της στέρησης που οδηγεί στον κοινωνικό αποκλεισμό πάρα πολλών νέων.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις των εταίρων της κοινοπραξίας, τόσο η Ρουμανία, όσο και η Ιταλία, η Ελλάδα, Γερμανία και η Κύπρος έχουν καταβάλει μεγάλες προσπάθειες προς αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος και έχουν λάβει μέτρα σε όλα τα επίπεδα: πρόληψη, παρέμβαση και αντιστάθμιση.

Σύμφωνα με την τελευταία επίσημη έκθεση η Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου θεωρείται ως μια μεγάλη πρόκληση στη Ρουμανία (17.4%) και Ιταλία (17.6%), ενώ στην Ελλάδα (11.4%), Γερμανία (10.5%) και Κύπρο (11.4%). Η πρόκληση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου φαίνεται να είναι υπό έλεγχο

Figure 1. ESL rate 2012, Europe 2020 target and national targets

Source: Eurostat (LFS).

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/29_early_school_leaving.pdf

Σύμφωνα με τη EUROSTAT 2014 το σκηνικό αναφορικά με την Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου φαίνεται να είναι ως εξής:

1. Ρουμανία – 17.7% με εθνικό στόχο το 11.3% μέχρι το 2020
2. Ιταλία 15.6% με εθνικό στόχο το 16% μέχρι το 2020
3. Ελλάδα – 9.3% με εθνικό στόχο το 9.7% μέχρι το 2020
4. Γερμανία – 9.7% με εθνικό στόχο το 10% μέχρι το 2020
5. Κύπρος - 7.9% με εθνικό στόχο το 10% μέχρι το 2020

Ο λόγος για τις πιο πάνω τιμές επεξηγούνται στις εκθέσεις της κάθε χώρας.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις των εταίρων τα πιο αποτελεσματικά μέτρα που πάρθηκαν για την αντιμετώπιση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου είναι:

- Το «Πρόγραμμα Δεύτερης Ευκαιρίας» που εφαρμόζεται στη Ρουμανία με σκοπό να «ενθαρρύνει τους μαθητές οι οποίοι εγκατέλειψαν το σχολείο για να επανέλθουν στις τάξεις και να συμπληρώσουν την υποχρεωτική εκπαίδευση και να εξασφαλίσουν ένα επαγγελματικό προσόν» (επίπεδο αντιστάθμισης)
- Οι « Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας» που εφαρμόστηκαν στην Κύπρο σε κοινωνικά μειονεκτούσες περιοχές με σκοπό να προσφέρουν ίσες ευκαιρίες στην

εκπαίδευση και να καταπολεμήσουν την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, τη σχολική αποτυχία, τον λειτουργικό αναλφαριθμισμό, την εκπαιδευτική περιθωριοποίηση και τον κοινωνικό αποκλεισμό (επίπεδο πρόληψης).

- Η εγκατάλειψη του «Hauptschule and Realschule» (Λυκείου και Γυμνασίου) σαν δύο ξεχωριστών σχολείων και η συγχώνευση αυτών των τύπων σχολείου σε ένα ολοκληρωμένο σχολείο.

Η διεξαγωγή της έρευνας μεταξύ των μαθητών και των δασκάλων έδειξε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- **Οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν τους μαθητές να εγκαταλείψουν το σχολείο είναι:** χαμηλοί βαθμοί στο σχολείο, αδυναμίες στα κύρια μαθήματα, έλλειψη χρησιμότητας των σχολικών μαθημάτων, οικογενειακά και προσωπικά προβλήματα και εκφοβισμός (bullying).
- **Οι πιθανές αλλαγές που μπορούν να εισαχθούν στο σχολείο που μπορούσαν να βοηθήσουν τους μαθητές να ολοκληρώσουν το σχολείο είναι:** καλύτερη κατανόηση στη περίπτωση των οικογενειακών και προσωπικών προβλημάτων και καλύτερη επικοινωνία μεταξύ σχολείου και οικογένειας, αναγνώριση των ταλέντων και ενδιαφερόντων των μαθητών, εισαγωγή αξιολόγησης των δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί από δραστηριότητες της μη-τυπικής μάθησης, εισαγωγή σχολικών μαθημάτων με μεγαλύτερο ενδιαφέρον.
- **Τα οφέλη της εισαγωγής της επικύρωσης της μη-τυπικής μάθησης στα σχολεία είναι:** αυξημένα κίνητρα στους μαθητές να προσέλθουν στο σχολείο και να μελετούν σκληρότερα, καλύτερη εικόνα για τους μαθητές που κινδυνεύουν, βοήθεια στους μαθητές να ολοκληρώσουν το σχολείο και καλύτερη σχέση μεταξύ μαθητών και δασκάλων.
- **Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους δασκάλους για πρόληψη της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου είναι:** συμβουλευτική παρέμβαση σε μαθητές και οικογένεια, στενή επαφή με τους μαθητές και τις οικογένειες τους, αύξηση κινήτρων σε

μαθητές και διαφοροποίηση σε σχέση με την αξιολόγηση των μαθητών για να μην αντιμετωπίζουν σχολική αποτυχία.

- **Τα προβλήματα που εντοπίζονται εντός του εκπαιδευτικού συστήματος που επηρεάζουν τους μαθητές να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο:** υπερπλήρεις τάξεις διδασκαλίας με μεγάλους αριθμούς μαθητών, έλλειψη δασκάλων υποστήριξης στην τάξη που να προσφέρουν επιπρόσθετη βοήθεια σε μαθητές που την έχουν ανάγκη, περιορισμένοι οικονομικοί πόροι, πάρα πολλά θέματα στο εθνικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα και ανεπάρκεια της τυπικής αξιολόγησης για καταγραφή άλλων τύπων μάθησης εκτός από εκείνα τα μαθήματα που διδάσκονται στο σχολείο.
- **Τα προβλήματα που εντοπίζονται μέσα στη τυπική σχολική εκπαίδευση που επηρεάζουν τους μαθητές να εγκαταλείψουν το σχολείο πρόωρα είναι:** η σχολική αξιολόγηση εστιάζεται στη γνώση, η διδασκαλία είναι θεωρητική με περιορισμένη πρακτική εργασία που οφείλεται στο διαθέσιμο χρόνο, ακατάλληλα κανάλια επικοινωνίας, πάρα πολλά μαθήματα και πολλή διδακτέα ύλη προς κάλυψη.
- **Ο τρόπος που η επικύρωση της μη-τυπικής μάθησης μπορεί να εισαχθεί στις σχολικές διαδικασίες είναι:**
 - Με τη μορφή πρόσθετης αξιολόγησης μέσω ενός πιστοποιητικού που να προστεθεί στο χαρτοφυλάκιο του μαθητή και που να ενθαρρύνει την επίσημη αναγνώριση της εξωσχολικής συμμετοχής και μάθησης του μαθητή. Θα πρέπει να ζητείται από τους μαθητές επίσημη απόδειξη για την μη τυπικής μάθησης που αποκτήθηκε.
 - Με τη μορφή μερικής αξιολόγησης, μέσω πιστωτικών μονάδων (credits) τις οποίες οι μαθητές μπορούν να αποκτήσουν και που να προστίθενται μετά στη γενική αξιολόγηση τους.
 - Με τη μορφή εσωτερικής αξιολόγησης εντός του κάθε σχολείου όπου θα ζητηθεί από τους μαθητές να παρουσιάσουν τις γνώσεις τους σε κάποια μορφή έτσι ώστε να αποδείξουν την απόκτηση δεξιοτήτων και γνώσης.

